



ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 23.3.2022 г.
COM(2022) 131 final

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ,
ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪВЕТ, СЪВЕТА, ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И
СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА НА РЕГИОНИТЕ**

**Топло посрещане на хората, бягащи от войната в Украйна: подготовка на Европа
за удовлетворяване на нуждите**

Само четири седмици след руското нашествие в Украйна в Европейския съюз са пристигнали около три милиона и половина души, основно жени и деца. Както мащабът, така и бързината, с която пристигат хората, са безпрецедентни. Докато ЕС продължава неуморно да подкрепя хората, страдащи от хуманитарна катастрофа в Украйна, настоящото съобщение е насочено към действия в ЕС за подпомагане на хората, напускащи страната.

Добрият прием от страна на ЕС на хората, напускащи домовете си, е от основно значение за общия отговор на държавите членки на войната¹. Действията на равнище ЕС отразяват решителността, съчувствието и солидарността, демонстрирани от хората в целия ЕС, както и огромните усилия, положени от националните и местните органи, НПО, общностните сдружения и предприятията.

Понастоящем акцентът е върху посрещането на непосредствените нужди от прием и закрила на пристигащите. ЕС оказва постоянна подкрепа на държавите членки по отношение на помощта по границите, приема и гражданската защита. В настоящото съобщение се очертава перспективата за това как ЕС ще продължи да подкрепя тяхната работа с течение на времето.

Добрият прием от страна на ЕС се изразява в първото по рода си задействане на Директивата за временната закрила², за да се предложи бърза и ефективна помощ и ясен правен статут. Украинските граждани и членовете на техните семейства, както и разселените в резултат на конфликта лица, превърнали Украйна в свой дом³, сега имат право на безпрецедентна закрила в целия ЕС, включително достъп до жилищно настаняване, училища, здравеопазване и работни места. Това ще продължи да се прилага, тъй като броят на хората, принудени да напуснат Украйна, се увеличава. Предизвикателството сега е тези права да бъдат приложени на практика.

Семействата на пристигащите са разделени. Особена загриженост буди големият брой деца, пристигащи от Украйна, като според оценки на ООН те има вероятност те да представляват половината от всички пристигащи. Тези деца са били изложени на ужасяващи преживявания и ще се нуждаят от специална защита, грижи и психосоциална подкрепа. Много от тях са непридружени ненавършили пълнолетие лица или пристигат без родители. Всички те имат нужда да се чувстват в безопасност и сигурност, да започнат отново да ходят на училище, за да си възвърнат усещането за стабилност, както и да бъдат защитени от евентуални рискове от злоупотреба и трафик на хора.

Посрещането на предизвикателството ще изисква общ подход и истинска солидарност. Новите оперативни насоки⁴ относно Директивата за временната закрила ще помогнат

¹ Съобщение относно европейската солидарност с бежанците и хората, бягащи от войната в Украйна COM(2022)107, (8.3.2022 г.)

² Решение за изпълнение (ЕС) 2022/382 на Съвета за установяване на съществуването на масово навлизане на разселени лица от Украйна.

³ Освен украинските граждани в Решение за изпълнение (ЕС) 2022/382 на Съвета се предвижда, че гражданите на трети държави или лицата без гражданство, които се ползват от международна закрила в Украйна, и членовете на техните семейства следва да получат временна закрила, ако са пребивавали в Украйна преди или на 24 февруари 2022 г. За граждани на трети държави, които пребивават в Украйна преди или на 24 февруари с разрешение за постоянно пребиваване и които не могат безопасно да се завърнат в държавата си на произход, държавите членки прилагат временна закрила или адекватна закрила съгласно националното си право. Държавите членки могат също така да предоставят временна закрила на други граждани на трети държави, които са пребивавали законно в Украйна и не са в състояние да се завърнат.

⁴ Съобщение за оперативни насоки за прилагането на временната закрила, C(2022) 1806, (21.3.2022 г.)

на пристигащите лица да се ползват от ефективно равнище на права и ще подкрепят държавите членки при поемането на новите им отговорности. Насоките ще бъдат редовно актуализирани, за да се помогне на държавите членки да посрещнат ежедневните предизвикателства и новите ситуации, пред които са изправени.

Вече е създадена и действа Платформа за солидарност с цел координиране на сътрудничеството между държавите членки, като се започва с прехвърляния от Молдова, която е подложена на извънреден натиск. Платформата ще координира предложенията за солидарност и установените нужди, включително капацитета за прием⁵. Тя ще гарантира, че съоръженията и услугите в целия ЕС могат да бъдат използвани по най-добрия начин чрез свързването на всички средства и инструменти на равнището на ЕС, за да се отговори на нуждите на държавите членки. При това в рамките на Платформата ще бъде обърнато особено внимание на хората в най-уязвимо положение, по-специално на децата. През първата седмица от дейността ѝ шест държави членки и Норвегия поеа ангажимент да приемат лица, бягащи от Украйна, поставяйки на огромен натиск капацитета за прием на Молдова. Активното участие на всички заинтересовани страни, държавите членки и агенциите ще бъде от съществено значение за бързото прилагане на Платформата за солидарност и постигането на резултати. Прозрачните и актуални данни⁶ от държавите членки ще бъдат от ключово значение за ефективната координация с цел пренасочване на хората към държавите членки с достатъчен капацитет.

Предвид мащаба на нуждите всички сектори на обществото участват в осигуряването на достъп до правата, свързани с временната закрила — настаняване, образование, здравеопазване и достъп до работни места. Местните и регионалните органи, предприятията, социалните партньори, здравните и социалните служби и службите по заетостта, службите за закрила на детето, детските заведения и училищата играят важна роля заедно с гражданското общество, мигрантските сдружения и общностите на диаспората. Този ангажимент ще бъде подкрепен от значителни нови усилия на равнище ЕС, с което ще се увеличи максимално въздействието на наличното финансиране и ще се използва потенциалът на широк спектър от експертни мрежи.

Подкрепата за толкова много новопристигнали в Европа, които бягат от войната срещу Украйна, изисква хуманност и гъвкавост. Това представлява голямо предизвикателство по отношение на постигането на ефективна организация и координация от страна на ЕС, както и с украинските органи и международните партньори. ЕС е изправен пред безпрецедентно предизвикателство, и чрез колективната си сила ще посрещне хората, които се нуждаят от нашата подкрепа, в съответствие с ценностите и европейския начин ни на живот.

Комисията ще:

- **Мобилизира основни мрежи за оказване на подкрепа на държавите членки чрез Платформата за солидарност, като ресурсите и експертния опит в целия ЕС се използват по най-добрия начин;**
- **Помага на държавите членки да използват средствата на ЕС бързо и гъвкаво с цел спешно задвижване на финансиране в подкрепа на усилията на**

⁵ Тези усилия се основават на насоките, предоставени от държавите членки в рамките на интегрирани договорености на ЕС за реакция на политическо равнище при кризи (IPCR).

⁶ Включително данни за потоците и броя на лицата, намиращи се на територията на държавите членки, както и за наличния капацитет за настаняване.

- държавите, основните организации и гражданското общество за превръщането в реалност на правата, предоставени чрез временната закрила;*
- *Създаде специални структури, така че държавите членки, както на първото влизане, така и по местоназначение, и други основни доставчици на услуги да могат да разгърнат възможно най-бързо най-добрите налични инструменти.*

I ПРЕДЛАГАНЕ НА СИГУРНО УБЕЖИЩЕ В ЕВРОПА

Заради руската агресия украинците бяха принудени да напуснат страната си против волята си и много от тях ще се надяват да се завърнат у дома. Все още не е никак ясно, колко скоро ще бъде възможно това. Затова подкрепата трябва да бъде *незабавна*, но също и да позволява предоставянето на *възможност за продължително пребиваване*. Това е отразено в структурата на Директивата за временната закрила, в която се предвижда първоначална закрила за период от една година, но който може да бъде автоматично подновяван два пъти за по шест месеца. Подкрепата за държавите членки ще съчетава подкрепа за справяне с настоящите предизвикателства, като същевременно се вземат предвид нуждите им в средносрочен план.

В плана за действие относно интеграцията и приобщаването за периода 2021—2027 г.⁷ се предоставя стабилна рамка за насочване на работата и за подпомагане на поддържането на връзките между разселените лица от Украйна и приемните общности, които виждаме днес. В него се подчертава значението на включването при разработването на действията на широк кръг от заинтересовани страни — в това число самите новопристигнали лица и общностите на диаспората. Това е от решаващо значение за ефективната комуникация, овластяването и ангажираността. Координацията е също важна, за да може приносите на публичните органи, благотворителните организации и гражданското общество да работят заедно за постигането на най-добрите резултати, включително когато е възможно с украинските органи. Комисията мобилизира общностите на „Еразъм +“ и на Европейския корпус за солидарност, както и културните общности, за да адаптират своите дейности за подкрепа на пристигащите.

Новопристигналите лица и приемащите ги общности следва да получат **целева помощ възможно най-рано**. Това е отражение на масивната подкрепа, която вече е необходима и се предоставя на първо време от непосредствените съседи на Украйна Полша, Румъния, Унгария и Словакия. Скоро акцентът на помощта ще премине към подпомагането на разселените лица да се установят. Най-добрият начин да се намали зависимостта от външна помощ, и да се подсили взаимодействието с приемащите общности е да се помогне на пристигащите да постигнат определена степен на финансова автономност, най-вече чрез намиране на работа в съответствие с техните умения и квалификации, както и да се осигури достъп до жилищно настаняване, образование, здравеопазване и други социални услуги. Когато е възможно, украинските органи могат също така да продължат да предоставят данни и информация, които ще помогнат на държавите членки да насочат по-ефективно подкрепата си, като ще бъдат положени всички усилия за подпомагане на лицата без документи.

⁷ COM(2020) 758 final, 24.11.2020 г.

Един от ключовите фактори за подпомагане на пристигащите ще бъде **информацията** за предоставяните права. Предоставената на границата информация вече се оказва много ценна. Бе създадена уебстраница „Подкрепа за хората, бягащи от Украйна“⁸, за да им се помогне да се запознаят с правата си в ЕС. Уебсайтът съдържа информация за пресичането на границата, правата при пристигане и по-нататъшно пътуване. Комисията ще продължи да работи с агенциите на ЕС, държавите членки, агенциите на ООН и други партньори за гарантиране, че хората разполагат с необходимата им информация, както и за да се противодейства на проруската дезинформация, създадена с цел внушаване на съмнения и несигурност.

Точните данни също ще бъдат от основно значение за реакцията на ЕС — включително данни за нуждите, наличието на особена уязвимост и здравен статус, семейните връзки, възрастовите групи и уменията на пристигащите, както и избраните от тях дестинации в Европа. От съществено значение ще бъде държавите членки да споделят точни, съпоставими и актуални данни, за да може солидарността във всички области да работи ефективно. Мрежата на ЕС за подготвеност и управление на кризи в областта на миграцията вече споделя ценни данни и ще се съсредоточи върху конкретни въпроси като броя на непридружените ненавършили пълнолетие лица, хората с увреждания или капацитета за прием, подходящ за семейства. Платформата за солидарност и други ключови мрежи са вече изградени и функционират с цел съгласуване на капацитета и на нуждите, както и за да се работи по въпроси като установяване къде има недостиг на умения, който новопристигналите могат да запълнят. Ще бъдат проучени и допълнителни начини за събиране на данни за движението на хора.

Част от подпомагането на хората, пристигащи от Украйна, за да стъпят на краката си в ЕС, ще бъде подкрепата за преодоляването на **културните и езиковите бариери**. Това важи както за възрастните, така и за децата. ЕС може да помогне с инициативи като подкрепа за центрове за прием, уебсайтове с практически насоки за свързване на местната общност и публичните служби, като се добави украински език към инструментите за подпомагане на търсещите работа лица, и като се популяризират съществуващите уебсайтове за електронно обучение на украински език. Украинският език беше добавен като един от езиците на инструмента за електронен превод на Европейската комисия и е на разположение за националните публични служби с цел подпомагане на работата им⁹. Финансирането за интеграция позволява незабавно предоставяне на достъп до изучаването на езици за всички възрасти. Културните медиатори и устни преводачи, включително от диаспората и сред самите пристигащи, също могат да съдействат за межкултурната интеграция.

Част от приобщаването към нормалния живот на пристигащите от Украйна е **достъпа до банкови сметки** в ЕС, за да може хората да получават социални помощи или заплати или да извършват плащания. Бенефициерите на временна закрила имат право на основна банкова сметка¹⁰. Комисията поддържа контакт с банковия сектор, за да осигури изпълнението, като това ще бъде част от информационни кампании. В насоките за прилагане на Директивата за временната закрила се препоръчва също така

⁸ [Информация за хора, бягащи от войната в Украйна](#) Европейска комисия (europa.eu).

⁹ Машинен превод за публичните администрации — eTranslation (europa.eu)

¹⁰ Вж. Директива 2014/92/ЕС относно платежните сметки.

държавите членки да улеснят откриването на банкова сметка дори преди издаването на разрешение за пребиваване.

ЕС възнамерява не само да приеме бягащите от войната, но и да гарантира тяхната **безопасност** в Европа. По-голямата част от тези, които са успели да преминат в ЕС, са жени, деца и възрастни хора, като около половината от пристигащите са деца. От основно значение е никой да не се окаже изложен на нови опасности в новото си положение. НПО и други организации, работещи в граничните региони, подчертаха риска хората да станат жертва на фалшиви предложения за настаняване или транспорт, и да се окажат в ръцете на трафиканти. Децата, непридружените ненавършили пълнолетие лица и сираците са изложени на особено висок риск и регистрацията при първото влизане е от ключово значение за гарантиране, че висшият интерес на детето се зачита на всички етапи. Всяко дете следва да може да бъде проследено от момента, в който напуска Украйна, до момента на пристигане в неговата държава на местоназначение. Европол докладва, че трафикантите на хора се насочват към непридружени ненавършили пълнолетие лица на границата, и предупреди държавите членки да докладват за всички бъдещи подозрения случаи. В съответствие с висшият интерес на детето националното право и процедурите за проверки в регистрите за съдимост, както и процедурите за мониторинг на приемни семейства и на други приемачи лица, трябва да бъдат спазвани изцяло. Мрежата от национални докладчици за трафика на хора е изцяло ангажирана в подкрепа на ефективната регистрация на организации и лица, предоставящи настаняване и транспорт. Жените и момичетата, бягащи от въоръжени конфликти, са изложени на особени рискове, и са необходими целенасочени мерки за тяхната закрила¹¹.

Пълното зачитане на основните права трябва да бъде критерий за реакцията на ЕС, независимо от националността или етническата принадлежност на пристигащите. Всички мерки на ЕС ще обръщат особено внимание на недискриминацията и на специфичната уязвимост на определени групи, изложени на по-голям риск от дискриминация, включително **ромите и други малцинства**, и на **ЛГБТИК** общността — от първото пристигане до приема и интеграцията.

2. СПЕЦИАЛНА ЗАКРИЛА ЗА ДЕЦАТА

Тъй като децата представляват половината от тези, които са напусналите Украйна поради руското нашествие, ЕС е решен да даде приоритет на осигуряването на добри грижи за тези деца. Това ще изисква особени усилия, като се започне от първия момент на установяването на самоличността и регистрацията. Всички обществени услуги, както и гражданското общество, ще трябва да увеличат усилията си, за да реагират и за да гарантират, че правата и висшият интерес на децата са защитени. Налице е финансиране от ЕС в подкрепа на социалното приобщаване, приемните грижи и психосоциалните консултации, както и за образованието.

Всяко дете, бягащо от Украйна, е претърпяло травмата на войната и последиците от нея. На децата трябва да бъде **гарантиран бърз достъп до техните права** без дискриминация, включително необходимата психосоциална помощ, здравеопазване и

¹¹ Вж. предложението на Комисията за директива относно борбата с насилието над жени и домашното насилие COM (2022)105, (8.3.2022 г.).

образование (вж. по-долу)¹². На децата следва да се предоставя адаптирана към възрастта им информация за тяхното положение, от страна на персонал, който е обучен за работа в областта на закрилата на детето. Особено внимание и подкрепа се необходими за деца, които са сираци, непридружени или разделени от семействата си, както и специална помощ за лицата със специални нужди или увреждания.

Националните бюра на държавите членки за децата и за закрила на детето имат ключова роля за осигуряване на подходяща подкрепа и закрила на всички деца, пристигащи от Украйна. Младежките организации и възпитатели също могат да играят основна роля за предоставянето на конкретна помощ и психологическа подкрепа на децата, пристигащи от Украйна¹³. Културните и спортните дейности също могат да бъдат от значение при справянето с психологически травми и за насърчаването на интеграцията. От особено значение са добре координирани и ясни граници на отговорност и звена за контакт.

Стратегията на ЕС за правата на детето предоставя цялостна рамка от действия, за да се гарантира, че нуждите на децата са изцяло взети предвид. Още преди руското нашествие в Украйна в рамките на Европейската гаранция за децата¹⁴ **националните координатори** вече са назначени и през този месец бяха представени национални планове за действие, като е поставен основен акцент върху децата с мигрантски произход. Понастоящем те ще имат специална роля за засилване и координиране на усилията на национално равнище и с регионалните и местните органи, както и за обмен на най-добри практики на нивото на ЕС. Освен това на 31 март ще стартира мрежа на ЕС за правата на децата, която обединява национални представители, международни организации, НПО, омбудсмани и самите деца.

Предизвикателството, свързано със справянето с огромния брой пристигащи, не трябва да пречи на регистрирането на всички **непридружени деца**. Те трябва да получават пълна и безопасна подкрепа, а представител на службите за закрила на детето следва да присъства възможно най-бързо. В случай на разделени от семействата си деца (тези, които пристигат с възрастни, различни от лицата, които обичайно се грижат за тях) националните органи следва да проверят съответните документи, за да потвърдят самоличността на детето и съгласието на родителите. Програмите за издирване на семейства следва да се стремят към събиране на непридружени ненавършили пълнолетие лица с членове на семейството в други части на ЕС. Това може да отнеме време и изисква допълнителна предпазливост при определянето на дългосрочни решения за тези деца. Комисията ще работи с международни организации и с държавите членки за събиране на семействата, разпръснати от войната.

Предвид тяхната уязвимост и специфични нужди **децата от институции** в Украйна като сиропиталища и други приюти, по-специално тези с увреждания, изискват незабавно насочване към органите за закрила на детето. Висшият интерес на детето

¹² Съобщение за оперативни насоки за прилагането на временната закрила, С(2022) 1806, (21.3.2022 г.)

¹³ Заинтересованите страни и националните координатори на Европейската година на младежта също се насърчават да приспособят дейностите си на национално ниво за мобилизирането на младите хора с цел предлагане на подкрепа и проява на солидарност.

¹⁴ СОМ(2021) 142, 24.3.2021 г. Вж. също Съобщение на Комисията относно закрилата на децата СОМ(2017) 211, 12.4.2017 г. В съответствие с Европейската гаранция за децата държавите членки осигуряват достъп до безплатно образование и грижи в ранна детска възраст, образование, безплатно здравеопазване, здравословно хранене и подходящо жилищно настаняване на децата в нужда. Децата с мигрантски произход са една от основните целеви групи.

често насочва децата към временни приемни грижи или други грижи в общността, при наличие на необходимите гаранции.

Държавите членки се насърчават да бъдат особено бдителни по отношение на **децата, изложени на риск** от трафик или отвлечане. Телефонната линия 116000 за помощ при изчезване на деца в целия ЕС следва да бъде широко рекламирана. Обновената Шенгенска информационна система, която ще започне да функционира през следващите месеци, ще даде възможност за въвеждане на сигнали не само за изчезнали деца, но и на „превантивни“ сигнали. Това следва да се използва изцяло.

Освен общите насоки относно прехвърлянето на лица, ползващи се с временна закрила, Комисията подготвя специални **стандартни оперативни процедури за прехвърляне на непридружени ненавършили пълнолетие лица**. Те се разработват съвместно с държавите членки и агенциите на ЕС и ООН, за да се гарантира, че висшият интерес на децата е на първо място. Те ще бъдат споделени с всички съответни органи, за да се гарантира, че е налице рамка, чрез която всички случаи на непридружени и разделени от семействата си деца, независимо от спешността им, се разглеждат с необходимите гаранции. Платформата за солидарност ще даде приоритет на безопасното прехвърляне на непридружени ненавършили пълнолетие лица (вж. по-долу).

3. ДОСТЪП ДО ОБРАЗОВАНИЕ

Тъй като сред бягащите от Украйна има толкова голям дял деца, образователните системи са изправени пред **огромно логистично предизвикателство, както и пред голяма социална отговорност**. Бързото завръщане на децата в заведение за образование в ранна детска възраст или училище ще бъде основен фактор за възстановяването на стабилността, което ще спомогне за облекчаване на психологическия стрес. Може да се очаква, че огромното мнозинство от децата ще бъдат от разделени семейства, като много от тях са непридружени. Училищата, заведенията за професионално образование и обучение и заведенията за образование в ранна детска възраст могат да спомогнат за това разселените деца и младежи да получат достъп до социални и здравни услуги, включително психосоциална подкрепа, и да създадат чувство за общност. Децата с право на образование са милиони на брой, което изисква значително увеличение както на инфраструктурата, така и на персонала. Това ще изисква използване на подхода „Екип Европа“, при който със средствата от ЕС държавите членки се подкрепят на национално и местно равнище и се възползват от съществуващата подкрепа.

Вероятно в някои региони ще има повече деца, отколкото в други. В началото те ще бъдат предимно в държавите, граничещи с Украйна, и тези държави членки се нуждаят от незабавна помощ, но скоро други дестинации в Европа могат да приютят по-големи групи деца и ще се нуждаят от насочена подкрепа. **Непосредствен приоритет** е да се предложи на тези деца място, където да се чувстват сигурни и да могат да получат достъп до образование и след това да преодолеят езиковите бариери и психологическите травми. Различните ситуации по места ще изискват различни комбинации от пряка интеграция в местната образователна система и временни приемни класове, за да могат да се подготвят децата първо за интегрирането в общата образователна система. Важно е да се протегне ръка на семействата при пристигането

им и да се предостави на родителите и настойниците цялата необходима информация¹⁵. Много деца са били извън формалното образование в продължение на известно време и ще се нуждаят от специална помощ, за да наваксат изоставането си. Други ще имат специални нужди. Центровете за неформално образование могат да играят важна роля за децата в тази ситуация. Също е важен достъпът до извънкласни дейности като спортни и културни дейности, наред с психосоциалните грижи и езиковите курсове. За интеграцията и преодоляването на езиковите бариери ще спомогне допълнителната подкрепа, включително набирането на преподаватели, говорещи украински език.

Държавите членки обмислят каква гъвкавост е необходима и как бързо да адаптират **правните и административните правила**, за да осигурят достъп до училищните системи и да мобилизират допълнителни учители, включително чрез признаване на образователните квалификации, придобити в Украйна. Това ще включва и разглеждане на възможните финансови пречки пред образованието. Трябва също да се започне работа отсега, за да се подготви безпроблемно начало на следващата учебна година, като се обърне внимание на капацитета, подготовката на учителите и набелязването на отговори на нуждите на конкретни групи, както и на нуждите от езиково обучение или превод. Тези елементи ще бъдат от съществено значение за осигуряването на приобщаваща училищна среда. **Фондовете на политиката на сближаване** на ЕС могат да помогнат за финансирането на широк спектър от дейности в подкрепа на интеграцията в образованието. Това включва езикови курсове. По „Еразъм +“ може да се подпомага временно персоналът да работи на местата, където има концентрация на разселени лица, а Комисията ще подкрепя усилията за намиране на подходящ персонал и експертен опит чрез националните агенции по „Еразъм +“¹⁶. Когато институциите вече участват в проекти за сътрудничество по програма „Еразъм +“, тези проекти могат да бъдат адаптирани към новите нужди, като също така се работи в тясно сътрудничество с фондовете на политиката на сближаване. Комисията ще обедини държавите членки, за да насърчи обмена на опит и набелязването на необходимото за продължаване на образованието на разселените деца. Тя ще подкрепя държавите членки чрез обединяване на наличния в цяла Европа експертен опит в областта на ефективната интеграция на разселените деца в националните образователни системи, включително чрез приемни класове и цифрово образование, както и в областта на висшето образование. Комисията ще организира партньорско обучение и ще събере политически насоки относно интеграцията на децата и юношите в училище или в по-нататъшно обучение или образование.

Въпреки че трябва приоритетно да се помогне на децата да научат езика на приемащата държава, за да навлязат в общообразователната система, те ще трябва също така да продължат да изграждат умения на майчиния си език и поне за преходен период ще се нуждаят от **учебни материали** на украински език. В сътрудничество с украинските органи Службата за публикации на ЕС е готова да отпечата учебници на украински език за ученици, които понастоящем се намират в ЕС. Учебни материали и езикови курсове, за които Комисията може да получи права, също могат да бъдат публикувани по електронен път на **портала за училищно образование** — публична

¹⁵ Платформата за електронно обучение на проекта EU Academy ще предоставя образователна подкрепа, включително за интеграцията на децата бежанци, възрастните членове на техните семейства и полагащите грижи. Той може също така да съдържа образователни медийни канали (за подкастове и видеоразговори на живо и на запис).

¹⁶ Може да се използва и платформата за учене на възрастни [EPALE](#) (Електронна платформа за учене на възрастни в Европа).

платформа, предоставяща безплатна информация и материали за професионално развитие на учители и други заинтересовани страни в областта на образованието. Порталът ще служи като единно звено за връзка към образователни материали от Украйна и материали на държавите членки на украински език. Чрез друга инициатива ще се работи с **установени в ЕС доставчици на образователни технологии**, въз основа на работата на украинското правителство, държавите членки и други признати източници, за предоставяне на целенасочено цифрово образователно съдържание на мащабируеми местни платформи. Ще се разчита и на достъпа на децата до оборудване за използване на цифрово образование: за тази цел могат да бъдат организирани дарения на неизползвани, обновени и нови устройства от граждани, дружества и публични институции. Телецентровете, местните центрове, където хората могат да подобрят цифровите си умения, могат също да помогнат чрез предоставяне на достъп до онлайн образование и учене.

От съществено значение ще бъде да се използва капацитетът на украинските учители сред новопристигналите в Европа. **Общността eTwinning** може да помогне чрез групи, създадени в защитеното пространство на платформата, в подкрепа на учителите, изправени пред предизвикателството да интегрират новопристигналите и да преподават в контекста на войната в класната стая. Освен украинските учители, които вече участват в eTwinning, всеки учител, който е напуснал страната и е установил връзки с училище, може да се включи.

В допълнение към подкрепата за началното и средното образование, **висшите учебни заведения** вече разглеждат как да приемат и интегрират в своите кампуси студенти и академичен персонал, които бягат от Украйна. Необходима е гъвкавост, за да се улесни достъпът до курсове и да се предложат възможности на ползващите се от временна закрила студенти, които се нуждаят да продължат образованието си. Това ще изисква да се разгледат бързо начините за признаване и отчитане на кредитите за висше образование и квалификациите, придобити в Украйна.¹⁷ Ще бъде използвана гъвкавостта на програмата за финансиране на „Еразъм +“ и синергиите с фондовете на политиката на сближаване в подкрепа на образованието на студентите бежанци и интеграцията на персонала на висшите учебни заведения, които също бягат от войната. „Еразъм +“ също така ще насърчава партньорското обучение между държавите членки за висшите учебни заведения и персонала.

4. ДОСТЪП ДО ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ

Много от бягащите от войната срещу Украйна пристигат в Европа в уязвимо здравословно състояние. Много от тях са преминали истински изпитания по пътя или може дори да са ранени. Някои от тях имат предшествващи заболявания, които се нуждаят от постоянно лечение, а може да има и бременни жени. Психичното здраве на много от тях може да рискува да е разклатено от преживяното неотдавна. Особени нужди имат децата и психосоциалните грижи, храненето и грижите за децата със специални нужди или увреждания следва да бъдат особен приоритет.

В Директивата за временната закрила се подчертават правата на лицата, попадащи в нейния обхват, на социални и медицински грижи, включително грижи за психичното

¹⁷ Това ще бъде подкрепено от мрежата от национални информационни центрове за академично признаване.

здраве. Комисията препоръчва на държавите членки да предоставят широк достъп до обезщетения за болест и да ги включат в системата на общественото здравеопазване на приемащата държава членка. Това ще изисква също така ясна информация за пристигащите относно процедурата и условията за достъп до здравно обслужване. Някои съществуващи инициативи за интеграция на ЕС вече включват силен компонент, свързан със здравеопазването¹⁸. В същото време Комисията ще проучи как могат да бъдат признати квалификациите на украинските здравни работници, включително специалистите по психично здраве, така че те да могат да изпълняват своята роля в посрещането на новите нужди.

Непосредствен приоритет е лечението на тези, които спешно се нуждаят от специализирано болнично лечение и грижи, независимо дали става дума за спешни грижи или хронични заболявания. Комисията създаде специален **механизъм**¹⁹ **за солидарност за вътрешни медицински трансфери в рамките на ЕС** от държавите членки, граничещи с Украйна, където системите на здравеопазване са подложени на особен натиск. От държавите членки вече са предоставени 10 000 места, включително места за пациенти с рак и изгаряния, но също така и педиатрични отделения, както и легла за новородени и техните майки. Също бяха доставени ваксини, лекарства и медицинско оборудване, включително линейки, в държавите членки, подложени на натиск.

Комисията приканва държавите членки да използват пълноценно новите стандартни оперативни процедури за медицински трансфери, като използват системата за ранно предупреждение и реагиране в рамките на механизма. Тези процедури позволяват на държавите членки да поискат подкрепа за ефективното и сигурно прехвърляне на здравните досиета на пациентите и очертават основните компоненти, на които трябва да се обърне внимание, като например състоянието, необходимостта от лечение и семейното положение. Основна част от работата на **Механизма за гражданска защита на Съюза (МГЗС)** в подкрепа на държавите членки са медицинските материали. Приемащата държава членка покрива разходите за лечение и грижи за пристигащите пациенти, но медицинските евакуации и доставката на медицински консумативи могат да бъдат подпомагани и съфинансирани от МГЗС. Това помогна на държавите членки да даряват лекарства, рутинни ваксинации и оборудване, за да окажат помощ за спешните медицински нужди. За да помогне за ускоряване на медицинските трансфери на пациенти, Комисията, в тясно сътрудничество с държавите членки и СЗО Европа, е готова да подкрепи създаването на **центрове за триаж** на пациенти в най-засегнатите държави членки, за да може направо на границата да се поставя първоначална диагноза, да се определя спешността и да се идентифицират болници, към които да се отправят пациентите. МГЗС може също така да помогне на държавите членки в изпращането на медицински персонал на място.

Европейският център за профилактика и контрол върху заболяванията (ECDC) постоянно наблюдава здравната ситуация, включително риска от инфекциозни заболявания поради хуманитарното положение. Той предоставя практически насоки в областта на общественото здраве и подкрепа на място за държавите, в които има голям приток на разселени лица. Разчита се на това държавите членки да въведат стабилни

¹⁸ Като например Програма за градовете, Партньорство за приобщаване.

¹⁹ https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/news/ukraine-commission-sets-european-solidarity-mechanism-intra-eu-medical-transfers-refugees-and-2022-03-08_en

системи за наблюдение²⁰, както и да поискат необходимата подкрепа на място, за да се подпомогне справянето с избухването на болести и да се увеличи ваксинацията. ECDC също издаде **насоки относно профилактиката и контрола на инфекциозните заболявания**²¹, за да повиши осведомеността сред доставчиците на здравно обслужване в общността относно необходимостта да се осигури достъп до услуги и непрекъснатост на програмите за ваксинация, както и до подкрепа за психичното и психосоциалното здраве.

Ваксинационното покритие в Украйна е слабо в сравнение с ЕС, особено по отношение на болестите туберкулоза, полиомиелит, морбили и COVID-19. Стандартната ваксинация на деца следва да се счита за приоритет и специални кампании за ваксиниране ще помогнат на националните здравни специалисти да осъществят тази цел. На този етап много хора остават в приемни центрове или други общи жилища и могат да бъдат особено уязвими по отношение на рисковете от заразяване. Органът за готовност и реакция при извънредни здравни ситуации на Комисията подкрепя доставянето на ваксини, като отчита факта, че ваксинациите в детска възраст изискват няколко дози за пълна защита, разпределени в продължение на няколко месеца. От ключово значение за осъществяване на ваксинирането е ваксините да бъдат лесно достъпни за всички пристигащи от Украйна, което изисква добра комуникация и планиране във всички райони, в които хората остават за по-дълго време. Ситуацията ще увеличи общите нужди на ЕС от лекарства, а ЕС и държавите членки ще работят заедно за наблюдение и решаване на проблемите, свързани с доставките. Тази дейност може да бъде разширена, за да се осигурят допълнителни ваксини и лекарства, ако държавите членки изразят такава необходимост.

От решаващо значение е лесният, бърз и безплатен достъп до ваксинация срещу **COVID-19** за тези, които все още не са завършили първичната си ваксинация или бустерната доза. Особено важно е да се гарантира безопасността на най-уязвимите. Запасите от ваксини срещу COVID-19 в ЕС са достатъчни, за да покрият нуждите на пристигащите от Украйна. Комисията препоръчва държавите членки да предоставят безплатни тестове за COVID-19 при процеса на пристигане.

Комисията ще засили целенасочените действия в областта на **психичното здраве и подкрепата при травми** за хората, бягащи от войната, като работи с НПО и гражданското общество. Това ще включва подкрепа за увеличаване на разгърнатия на място капацитет за предоставяне на подкрепа при кризи, свързани с психичното здраве, и създаване на мрежа от говорещи украински език специалисти в областта на психичното здраве в ЕС²². Инициатива в рамките на програмата EU4Health ще събира и прилага най-добрите практики относно психичното здраве и благоденствие, като се обръща специално внимание на преживените травми.

²⁰ Това може да се отнася и до екологичното наблюдение на отпадъчните води, за да се установи наличието на вируси.

²¹ [Оперативни съображения в областта на общественото здраве във връзка с профилактиката и контрола на инфекциозните заболявания в контекста на агресията на Русия спрямо Украйна \(europa.eu\)](#)

²² Комисията ще работи и с пилотния проект за минимален пакет от услуги за психично здраве и психосоциална дейност, разработен от СЗО, УНИЦЕФ и други агенции на ООН.

Платформата на ЕС за здравна политика²³ създаде специална мрежа за обмен на информация и координиране на нови инициативи по въпроси, свързани с общественото здраве.

5. ДОСТЪП ДО РАБОТНИ МЕСТА

Правото на **достъп до пазара на труда** е ключов аспект на правата, предлагани на лицата, ползващи се с временна закрила от ЕС. За да се предотврати потенциално напрежение, реалните взаимни ползи от участието на бягащите от войната в Украйна на пазара на труда трябва да бъдат обяснени и съобщени по подходящ начин. Бързото намиране на работа може да окаже голямо въздействие върху живота на новопрестигналите, като им позволи да бъдат икономически независими и да се интегрират в местната общност, като същевременно се намали икономическата тежест в приемащите общности. Значението на предлагането на достъп до пазара на труда беше подчертано в съвместна декларация на министрите на социалните въпроси на Чешката република, Естония, Латвия, Литва, Полша, Румъния и Словакия — някои от държавите, приемащи най-голям брой новопрестигнали. В декларацията си²⁴ те подчертават и необходимостта от подкрепа от ЕС.

В Директивата за временната закрила се предвижда, че лицата с временна закрила следва да могат да упражняват дейност като **наето или самостоятелно заето лице**, както и да участват в **професионално обучение**. Комисията приканва държавите членки спешно да предприемат национални мерки за прилагане на тези разпоредби в тясно сътрудничество със социалните партньори. Информирането на заинтересованите лица за техните права е от ключово значение, за да могат пристигащите да започнат работа възможно най-скоро.

Те следва също така да могат да разчитат на **равно третиране** по отношение на заплащане и други условия на труд. Комисията препоръчва на държавите членки да тълкуват правата, предоставени от Директивата за временната закрила, за достъп до пазара на труда по възможно най-широк начин, като прилагат изключения от свободното движение на вътрешния пазар само при надлежно обосновани обстоятелства. За бенефициерите на временна закрила от ЕС достъпът до пазара на труда на ЕС е право. Комисията също така насърчава предоставянето на такъв достъп на лицата, ползващи се със закрила съгласно националното законодателство. Това би улеснило финансовата самостоятелност и по-гладкия процес на интеграция за всички, които се ползват от някаква форма на закрила в ЕС.

Подпомагането на новопрестигналите да придобият необходимите умения, за да навлязат на пазара на труда в ЕС, е основна задача на финансирането по линия на политиката на сближаване на ЕС и на новата програма за действие за бежанците в Европа (CARE), както и на фонд „Убежище, миграция и интеграция“. Това би могло да включва **помощ за подготовка за заетост** или предприемачество чрез езикови курсове, консултации, основно обучение или подкрепа за бизнеса, като държавите членки разполагат с гъвкавостта да приспособят подкрепата към своите нужди. Езиковите и основните цифрови умения могат да бъдат развивани и чрез мрежи по

²³ Понастоящем съществува специална мрежа „Подкрепа за Украйна, съседните на ЕС държави членки и Молдова“.

²⁴ <https://www.lm.gov.lv/en/article/joint-statement-ministers-social-affairs-czech-republic-baltic-states-poland-romania-and-slovakia>

линия на Пакта за умения, за да се свържат регионалните и градските органи, образователните организации и НПО, участващи в подпомагането на хората, избягали от Украйна. Комисията добави украинския език към **инструмента на ЕС за профилиране на уменията** на гражданите на трети държави, за да помогне на украинците, които търсят работа или желаят да продължат образованието си.

Предвид големия брой жени, бягащи от войната в Украйна, които на практика са самотни родители в ЕС, **достъпът до грижи за деца** и предучилищно образование ще бъде от съществено значение, за да могат те да участват на пазара на труда. Средствата по CARE могат да се използват за подкрепа както услугите, така и на инфраструктурата в тази област.

Работодателите и институциите за обучение трябва да са в състояние да разбират уменията на лицата, пристигащи от Украйна. Комисията разработва нови насоки за улесняване на **признаването на професионалните квалификации**, придобити в Украйна, и ще продължи да работи с Европейската фондация за обучение за сравняване на Европейската квалификационна рамка и украинската национална квалификационна рамка. Освен това Комисията проучва потенциала на европейските цифрови удостоверения за учене с цел преиздаване на дипломи в цифров формат за онези, които не разполагат с необходимите документи, тъй като са избягали от войната. Европейската фондация за обучение създава сайт с ресурси в подкрепа на украинците, нуждаещи се от съдействие при признаването на техните квалификации, и на служителите, нуждаещи се от помощ при търкуването им.

Сред правата, предлагани съгласно Директивата за временната закрила, е правото на възможности за образование за възрастни и на професионално обучение. Подкрепата при преквалификация на лицата, пристигащи от Украйна, може също така да помогне да се отговори на нуждите на пазара на труда в ЕС и на **недостига на умения**. Европейският орган по труда е установил 28 професии²⁵, представляващи 14 % от работните места в ЕС, които са изправени пред недостиг. Cedefop, агенцията на ЕС за професионално образование и обучение, анализира милиони свободни работни места в цяла Европа, за да проучи какви умения са необходими и къде. Публичните служби по заетостта ще играят ключова роля в активните политики на пазара на труда за използване на уменията на новопристигналите и ще действат като посредници на пазара на труда. Комисията поиска от всички публични служби по заетостта да съберат информация относно въведените мерки и ще предприеме последващи действия със специални насоки относно интегрирането на работници от Украйна на пазара на труда, включително в селските райони. Специфична схема за подпомагане, която през първата фаза се основава на инструменти, налични в рамките на програмата „Еразъм за млади предприемачи“, би могла да подпомогне и украински стартиращи предприятия. Мрежата „Enterprise Europe“ може да предостави подкрепа на нови предприемачи, които започват стопанска дейност.

Успоредно с установяването на съществуващите умения на новопристигналите от Украйна и със свързването им със служби по заетостта, налични работни места и работодатели, Комисията ще стартира пилотна инициатива на ЕС за **резерв от таланти**. Този онлайн инструмент ще позволи на кандидатите да представят своите умения и готовност за работа. Пилотният проект ще вземе предвид текущите успешни инициативи в държави членки като Португалия и Румъния. Той ще бъде разработен в

²⁵ Доклад относно недостига и излишъка на работна ръка, Европейски орган по труда, ноември 2021 г.

сътрудничество с държавите членки и в контакт със социалните партньори и всички съответни заинтересовани страни, за да започне да функционира до лятото. Платформата може да бъде от особена полза за приоритетни сектори, като например помага за идентифициране на учители за разселени деца или по езици, както и устни преводачи и специалисти в областта на грижите за осигуряване на ключови услуги за новопристигналите.

Комисията ще работи със **социалните партньори**, за да информира бенефициерите на закрила и **частния сектор** за правата в рамките на временната закрила и за програмите за постигане на съответствие между търсените и наличните профили на умения. Европейската мрежа за интеграция и Европейското партньорство за интеграция също ще окажат ценно съдействие. Комисията ще укрепи партньорството и ще обхване интеграцията на пазара на труда на хората, бягащи от Украйна. Всички тези мрежи могат да спомогнат за разработването на програми за наставничество съвместно с гражданското общество въз основа на вече съществуващо сътрудничество с украинската диаспора.

6. ДОСТЪП ДО ЖИЛИЩНО НАСТАНЯВАНЕ

Хората, бягащи от Украйна, се нуждаят от незабавен подслон. Много от пристигналите първи се насочиха към домовете на роднини и приятели. Все по-често обаче пристигащите бягат, без да знаят точно къде отиват. Директивата за временната закрила предлага правото на подходящо настаняване, което отговаря на конкретните нужди на пристигащите лица, или на средствата, необходими за получаване на жилище. Това е част и от работата на Платформата за солидарност: настаняването и осигуряването на жилище ще бъдат определящ фактор за това как държавите членки могат да си поделят усилията за посрещане на хората.

За да се удовлетворят непосредствените нужди на пристигащите, хиляди частни лица вече предоставят жилище и помощ, като допълват официалния капацитет за приемане на държавите членки. Тази щедрост показва солидарността и съзнанието за обща цел на Европа при справянето с тази безпрецедентна ситуация. Нова **инициатива за „безопасни домове“** ще подкрепи европейците, които предоставят домовете си, като се включат вече предприетите инициативи от някои държави членки, регионални и местни лица, използват се максимално съществуващите фондове на ЕС за тази цел и се мобилизират онлайн ресурси и целево финансиране в зависимост от нуждите. Инициативата също така ще подкрепя нови иновативни партньорства на местно, национално и европейско равнище и ще се възползва от опита от програмите за общностно спонсориране.

Фонд „Убежище, миграция и интеграция“, както и фондовете на политиката на сближаване, ще бъдат мобилизирани за укрепване на обществените системи за прием. Държавите членки, които трябва да увеличат капацитета си за прием, за да осигурят подслон, провизии и услуги, могат да се възползват от правилата, предвидени за спешни обществени поръчки, какъвто беше случаят по време на миграционната криза през 2015—2016 г.

Държавите членки се насърчават да координират чрез Платформата за солидарност улесняването на по-нататъшното движение на хора, бягащи от войната срещу Украйна, чрез създаване на транспортни връзки между основните им точки на пристигане, транзит и местоназначение. При това следва да се вземе предвид капацитетът за прием

в държавите членки. Тази координация следва да гарантира по-достойно пътуване за хората до избраната от тях дестинация, по-добро споделяне на усилията в Европа и по-голяма предвидимост относно броя на пристигащите в държавите членки на местоназначение и транзитно преминаване.

Възможно е обаче бързо да се появи необходимост от *по-трайни решения за настаняване*, които трябва да бъдат включени в общите жилищни политики на държавите членки, като се вземат предвид нуждите както на новопрестигналите, така и на приемащите общности, в които жилищното настаняване вече е подложено на натиск. Европейският фонд за регионално развитие подпомага осигуряването на социални жилища за семейства и лица в общността и може да покрива както закупуването, така и обновяването на жилища. Освен това може да се предвиди базисен наем за настаняване. Европейският социален фонд може да подпомага услуги в общността и настаняване, особено за хора със специални нужди, увреждания, деца и възрастни хора.

7. СОЛИДАРНОСТ В ДЕЙСТВИЕ

Пристигането в ЕС на толкова много хора, бягащи от войната с безпрецедентна скорост, е предизвикателство, което се посреща от Съюза като цяло въз основа на изключителните усилия, положени на първо място в Полша, Румъния, Унгария и Словакия. Публичните органи, гражданското общество и частните лица демонстрират огромна решимост да помагат на нуждаещите се.

ЕС ще гарантира, че държавите членки получават подкрепата, от която се нуждаят. Чрез Координационния център за реагиране при извънредни ситуации Комисията работи денонощно за мобилизиране на помощ, а агенциите на ЕС увеличават усилията си в съответствие с исканията на държавите членки. Досега Frontex е разположил общо над 250 служители и този брой ще продължи да нараства. Агенцията на ЕС в областта на убежището отговаря на исканията на държавите членки за подкрепа, а Европол засилва участието си.

Платформата за солидарност, в която си сътрудничат държавите членки, Комисията и агенциите на ЕС, събира и проучва нуждите, установени от държавите членки, и координира оперативните последващи действия. Чрез редовен обмен на информация платформата ще предоставя цялостен преглед на капацитета за приемане в държавите членки. Тя ще установява съответствия между предлаганата помощ и нуждите на пристигащите и ще спомогне за организирането на прехвърляния от държавите членки, които са подложени на най-голям натиск, към тези с подходящ капацитет за приемане. Платформата ще работи в тясно сътрудничество с интегрираните договорености на ЕС за реакция на политическо равнище при кризи и с мрежата на ЕС за подготвеност и управление на кризи в областта на миграцията, за да се набележат нуждите, ресурсите и необходимите действия. Обръща се особено внимание на нуждите на най-уязвимите, по-специално на децата.

Частният сектор също дава своя принос. Комисията проучва как даренията в натура от частни дружества могат да бъдат добавени към общите усилия. Редица **превозвачи** спонтанно предложиха подкрепа на бягащите чрез организиране на хуманитарни влакове и предоставяне на безплатни билети, както и чрез транспортиране на

хуманитарна помощ до Украйна. Комисията ще се координира с операторите от частния сектор, за да улесни и разшири тези усилия²⁶. Като част от оперативните си насоки Комисията препоръчва държавите членки да не налагат финансови санкции на превозвачите, които превозват лица, ползващи се с временна закрила, без валидни документи за пътуване.

Освен това пристигането на милиони хора, бягащи от войната срещу Украйна, не засяга единствено ЕС. Партньори по цял свят осъдиха агресията на Русия и може да пожелаят да дадат своя принос за подпомагане на хората, загубили домовете и поминъка си. Платформата за солидарност може да помогне чрез **специална платформа за сътрудничество за трети държави** при създаването на пътища за разселени поради конфликта лица, особено държавите, в които вече има значими украински общности (напр. Канада или Обединеното кралство).

Продължава подкрепата и за **репатрирането на граждани на трети държави**, озовали се в Украйна в началото на войната, включително чрез контакти с държавите на произход. Редица трети държави уредиха репатрирането на техните граждани пряко или с помощта на ЕС. Frontex подкрепи първите доброволни хуманитарни полети за връщане от Полша до Таджикистан и Киргизстан, като се планират допълнителни такива полети. Комисията работи с Международната организация по миграция по механизъм за подкрепа на държавите от Източното партньорство, като например Молдова, при репатрирането на граждани на трети държави, бягащи от войната.

8. БЪРЗИ, ГЪВКАВИ РЕШЕНИЯ ЗА ФИНАНСИРАНЕ НА СОЛИДАРНОСТТА

Комисията предприе незабавни действия за подпомагане на мобилизирането на финансова подкрепа за държавите членки, които приемат бягащите от войната срещу Украйна. Действията се основават на широкия спектър от помощи, които вече са на разположение по линия на Механизма за гражданска защита на Съюза, политиката на сближаване и фондовете в областта на вътрешните работи. Това включва инвестиции в инфраструктура, оборудване, услуги в областта на образованието, заетостта, жилищното настаняване, здравеопазването, социалните грижи и грижите за децата. Друг източник на бързо подпомагане е Фондът за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица.

Предложението за **Действия по линия на сближаването за бежанците в Европа (CARE)**²⁷, което предстои да бъде прието от Европейския парламент и Съвета през идните дни, ще улесни гъвкавото използване на останали неизразходвани финансови средства по програмите за периода 2014—2020 г. По-специално това ще позволи по-гъвкаво и взаимозаменяемо използване на Европейския фонд за регионално развитие и Европейския социален фонд. Всички разходи, свързани с бягащите от войната, ще бъдат допустими със задна дата, считано от началото на руското нашествие в Украйна на 24 февруари 2022 г. Това ще даде възможност за незабавно мобилизиране на средства, без да се налага да се чака промяна на програмите. Извънредната ставка на съфинансиране от 100 %, прилагана в отговор на пандемията, се удължава с една

²⁶ Примери за подобна подкрепа са авиокомпаниите, железопътни, автобусни и транспортни дружества, предлагащи безплатни билети или билети на намалени цени на бягащите от Украйна.

²⁷ COM(2022) 109, (8.3.2022 г.)

година, което ще облекчи тежестта за националните, регионалните и местните бюджети, като освободи средства за посрещане на оперативните нужди. Тези възможности за гъвкавост следва също така да помогнат на много НПО, които понастоящем играят толкова важна роля за приемането на новопристигналите в държавите членки и за предлагането на основните услуги, от които те се нуждаят.

Измененията на **фондовете в областта на вътрешните работи** ще деблокират достъпа до неизразходвани суми, които преди това са били предназначени за специфични цели по линия на фонд „Убежище, миграция и интеграция“ за периода 2014—2020 г., като по този начин на държавите членки ще се предостави гъвкавост да използват тези ресурси за посрещане на новите нужди²⁸.

Освен това наличното финансиране по линия на **REACT-EU**, по-специално транша за 2022 г. в размер до 10 милиарда евро, може да бъде използвано, ако е в съответствие с целта за гарантиране на възстановяване след пандемията. За да се подпомогнат държавите членки, и по-специално тези, които са най-близо до границата на ЕС с Украйна, ще бъдат предоставени плащания за предварително финансиране по линия на REACT-EU в размер на **3,4 милиарда евро**, за да се ускори достъпът до средства.

Налично е значително финансиране и по финансовата рамка за периода 2021—2027 г., както от фондовете в областта на вътрешните работи, така и от фондовете на политиката на сближаване. Държавите членки могат да дадат начало на отговарящи на условията проекти още сега, тъй като разходите са допустими за възстановяване, считано от 1 януари 2021 г.

С повишената гъвкавост при използването на наличните средства от минали и настоящи бюджетни периоди държавите членки разполагат с различни възможности за финансиране в подкрепа на тези, които бягат от войната срещу Украйна. Държавите членки и регионите се приканват да се възползват от тези възможности, да ускорят програмирането на всички фондове и да включат мерки в подкрепа на хората, бягащи от войната в Украйна.

За да се подпомогнат държавите членки и регионите в това начинание, се създава **обслужване на едно гише** с участието на всички съответни експерти на Комисията и техни колеги в държавите членки, за да се предоставят всеобхватни насоки и персонализирана подкрепа при рационализацията на използването на финансирането от ЕС. Така ще се предостави експертен опит в отговор на конкретни въпроси на държавите членки в реално време. Изпращат се също така екипи, които да предоставят насоки и подкрепа на място в държавите членки.

Инструментът за техническа подкрепа предоставя съобразена с нуждите подкрепа за изграждане на институционален капацитет в държавите членки и може също да се използва, за да се помогне на държавите членки да се справят с новите обстоятелства. Комисията отправи специална покана²⁹ в отговор на възникващите нужди на държавите членки в контекста на войната. Държавите ще могат да искат техническа подкрепа по водещата инициатива за интеграция на мигрантите в рамките на Инструмента за техническа подкрепа, за да осигуряват бърз достъп до жизненоважни услуги като жилищно настаняване, образование, заетост и усвояване на средства от ЕС. Дейностите по текущи проекти за интеграция на мигрантите и гаранцията за децата

²⁸ COM(2022) 112, (8.3.2022 г.)

²⁹ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/bg/ip_22_1867

могат бързо да бъдат адаптирани към новите нужди, произтичащи от войната в Украйна. Седем държави членки вече имат планове за подобряване на подкрепата за мигрантите, включително във връзка с признаването на уменията и заетостта, които могат да бъдат адаптирани, за да отговорят на новите нужди. Освен това държавите членки могат да поискат специални мерки за бързо мобилизиране на техническа подкрепа.

9. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Пристигането на милиони хора в резултат от руската агресия в Украйна срещна и ще продължи да изисква безпрецедентен отговор от страна на ЕС по отношение на солидарността, координацията и взаимната подкрепа. В настоящото съобщение се изтъква как Комисията използва всеки наличен инструмент — по отношение на координацията, организацията и финансирането — в подкрепа на текущите усилия в държавите членки.

Комисията поддържа ежедневни контакти с държавите членки и заинтересованите страни, като например предприятията, НПО и представителите на гражданското общество. Държавите членки се нуждаят от бързи отговори за това как да отвърщат на новите предизвикателства и новите отговорности, които имат съгласно Директивата за временната закрила.

ЕС и неговите държави членки разполагат с ресурси, знания и експертен опит, за да се справят с предстоящите предизвикателства. Разполагаме с мрежите и процесите, както и с необходимата решимост за постигане на резултати. Сега трябва да обединим тези елементи, за да гарантираме, че чрез съгласувани действия осигуряваме необходимата подкрепа във всички държави членки. Заедно ще превърнем добрата воля на европейците в практическа помощ за милионите, принудени от руската агресия да напуснат домовете си.

Въпреки че днес акцентът е върху посрещането на непосредствените и средносрочните нужди, настоящата ситуация е допълнително напомняне за необходимостта от въвеждане на всеобхватна система за управление на миграцията и убежището.

Комисията приканва всички институции бързо да разгледат настоящото съобщение, като на предстоящото заседание на Съвета по правосъдие и вътрешни работи на 28 март 2022 г. министрите на вътрешните работи ще имат възможност да придвижат съответните елементи напред.